

Norge må øke støtten til demokrati og menneskerettigheter globalt

Vedtatt av SVs landsstyre 25. september 2022.

Stadig flere land har innskrenket sivile rettigheter for sine borgere de siste årene. Ni av ti mennesker på verdensbasis lever i land hvor sivile rettigheter er begrenset. Kun 10.4% av jordas befolkning bor i land hvor det er få eller ingen hindringer på å organisere og kommunisere seg fritt for å skape politiske, økonomiske og sosiale endringer i samfunnet. Om lag to milliarder mennesker lever i land som er «lukket» hvor myndighetene tillater grove overgrep mot sivilbefolkningen inkludert vilkårlige arrestasjoner, lemlestelse, tortur og drap.

Koronapandemien ble brukt som påskudd av mange autoritære ledere for å ytterligere stramme inn. Stadig mer «kreativ» lovgivning fra autoritære statsledere hindrer blant annet sivilsamfunn i å motta støtte fra internasjonale donorer i form av anti-terrorlovgivning. Vi vet at demokratiaktivister og menneskerettighetsforkjempere er sentrale i å skape samfunnsomveltninger, mer frihet og demokrati. I mange autoritære regimer blir de som engasjerer seg stemplet som terrorister og digital overvåkning fra myndighetene mot kritiske samfunnsrøster er en stadig økende trussel. Handlingsrommet for sivil samfunn innskrenkes ytterligere og det reelle handlingsrommet for å kjempe for endringer i eget samfunn er svært smalt i land som Nicaragua og Belarus. Desto viktigere er det å støtte opp om disse aktørene. Også i europeiske land som Belgia, Tsjekkia og Polen er vi vitne til en gradvis uthuling av demokrati og at sivile rettigheter innskrenkes. I Russland ser vi en brutal forfølgelse av opposisjonelle og krigsmotstandere.

Trusler mot frie samfunn og mot menneskerettighetene sees også i det internasjonale samfunn, spesielt fra Kina og Russland. I FNs generalforsamling har resolusjoner om menneskerettighetsforkjempere ikke blitt vedtatt med konsensus slik som før. Sikkerhetsrådet til FN lammes også stadig oftere av veto-makt fra stormaktene som setter egeninteresser og allianser med autoritære ledere over sivilbefolkningens rettigheter. Menneskerettigheter brytes over en lav sko av autoritære ledere. SV mener at vi er nødt til å motvirke disse kreftene og støtte opp under lokale aktører i demokrati- og menneskerettighetsbevegelsen som aktivt arbeider for reell endring på bakken og er en tydelig opposisjon til maktmisbruk og undertrykkelse.

Beskyttelse av menneskerettighetsforsvarere er en hovedprioritering i Norges menneskerettighetspolitikk og Norge har en viktig lederrolle i FN blant annet gjennom en rekke resolusjoner som styrker språk knyttet til kvinner, miljøforsvarere og økt beskyttelse. Norge har en viktig rolle på feltet normativt og i å sikre økt prioritering i form av økonomiske og politiske forpliktelser fra medlemsland.

I forslag til Regjeringens reviderte statsbudsjett for 2022 ble det foreslått å kutte støtte til menneskerettigheter (Kap. 152 i Utenriksdepartements budsjett) med 234 millioner kroner til tross for hvor sentralt det er å støtte menneskerettighetsforkjempere som tar kampen for et bedre samfunn ofte med eget liv som innsats. Kutforslaget inneholdt en reduksjon på 20

prosent til menneskerettigheter og et kutt på 50 prosent til FNs høykommissær for menneskerettigheter. Heldigvis klarte SV å sørge for å reversere kuttet til menneskerettigheter gjennom forliket. Menneskerettighetsorganisasjoner har større behov enn noensinne for økt politisk og finansiell støtte.

Det er behov for økt innsats og nytenkning. SV mener at Norge må øke satsingen på å støtte demokratibevegelser og menneskerettighetsorganisasjoner som kjemper for mer frie og demokratiske samfunn. I lys av det stadig mer innskrenkede handlingsrommet for disse aktørene er vi nødt til å tenke nytt for å kunne imøtekomme autoritære lederes forsøk på å kneble sivil motstand. Med krig i Europa, stormaktrivalisering og en økende andel av verdens befolkning som lever i ufrie samfunn er vi nødt til å styrke innsatsen.

Utenriksdepartementets veileder for menneskerettighetsforkjempere fyller snart 25 år og det er på tide med en oppdatering samt å sikre tiltak for at den mer aktivt blir tatt i bruk ved ambassadene.

SV krever at norske myndigheter:

- Øker støtten til demokrati og menneskerettigheter
- Øker støtten til sivilt samfunn
- Oppdaterer Utenriksdepartementets veileder for arbeid med menneskerettighetsforkjempere
- Tar initiativ til en ny stortingsmelding om demokrati og menneskerettigheter
- Øke innsatsen for å støtte demokratibevegelser og menneskerettighetsforkjempere
- Støtte og gi asyl til demokrati- og menneskerettighetsforkjempere i Russland